

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

105. An & quando numerus missarum ex fundatione impositus Capellaniæ reduci possit per Ordinarium, quando redditus diminuti sunt, & insufficientes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

portent, quod Capellania sit sacerdotalis actu, idem etiam importare debeant in fundatione personæ Ecclesiasticæ. Attendenda namque hic solum sunt verba fundationis, & eorum vis. *Garc. loc. cit. n. 83.* Secundò: requiritur actu sacerdotium, dum fundator vel statutum dicit, aut consuetudo habet, ut provisus sit Capellanus vel sacerdos: particula enim illa *vel*, est solum declarativa. *Zech. de rep. Eccl. c. de beneficiar. n. 4. Tuschus lit. E. concl. 57. apud Garc. loc. cit. n. 60. & 72.*

2. Respondeo secundò: Capellania ex eo, quòd fundator dixit, Capellanum debere celebrare missas seu divina officia, non est sacerdotalis, nec actu, nec aptitudine; sed conferri potest simplici Clerico, etiam tantum primæ tonsuræ, qui eam per substitutum administret. *Card. de Luca, de benef. d. 61. n. 3. & 7. Garc. loc. cit. n. 85. & seq. citans pro hac responsione AA. quàm plurimos, pluresque Rotæ & S. Congreg. decis. clarissimas ad longum. Vide etiam Gonz. l. c. gl. 5. n. 72. item Lott. l. 2. q. 47. à n. 34. ubi ait: annexio sacerdotii minimè argui potest ab annexione oneris celebrandi ob separabilitatem facti celebrationis ab ipso onere; quod ut per alium non possit absolvi, nullo jure cautum est; pro quo citat præter alios Felin. in c. eum omnes. de constitut. n. 3. dicentem ita de generali consuetudine servari; & ait hanc sententiam sæpissime probatam à Rota, cujus plures decis. adducit n. 35. Unde quàmvis fundator vel statutum referat onus illud celebrandi ad personam beneficiarii; dum tamen expressè non removel hanc facultatem celebrandi per alium, quæ est à jure communi; potiùs censetur voluisse conformare se cum eo jure, quàm ab ejus orbita recedere: cum omnis dispositio nudis verbis prolata vestiatur à jure communi. l. quarta. ff. locati. Lott. n. 36. arque ita tunc inflectitur ea relatio, ut stet demonstrativè ad qualitatem oneris; non autem dispositivè ad qualitatem personæ. ut Lott. n. 37. Rationem responsionis præter eam, quam afferam infra *loc. cit.* hanc quoque afferit *Garc. n. 92.* ex eo tunc possessi oneri satisfieri per substitutum, quod non fit in eo casu electa industria personæ, & hinc valeat, quod quis per alium facit, per se ipsum facere videtur.*

3. Respondeo tertio: Capellania erit quidem sacerdotalis, ut *Lott. n. 38.* citans *Gonz. gl. 5. n. 100. & 107.* non tamen adhuc erit sacerdotalis actu, sed solum aptitudine, ubi fundator dixit, Capellanum debere celebrare per se ipsum, seu debere personaliter deservire, vel debere residere. *Garc. n. 98.* citans *Gonz. loc. cit. n. 100. Nav. & c.* Item declar. S. Congreg. de Anno 1604. quam se authenticè vidisse testatur, quæ inter cætera sic habet: *Si ex fundatione autum, ut Capellanus per se ipsum celebret missas, simplici adhuc conferri potest clerico, in ea tamen auctoritate constituto, ut intra annum ad sacerdotium promoveri queat.*

4. Respondeo quartò: Capellania ex hoc erit adhuc sacerdotalis aptitudine, quòd præter onus legendi missas habet onus juvandi curatum in cantando, & aliis similibus assistendi in choro: tunc enim censetur injunctum servitium personale non tantum chori, sed etiam missarum; adeoque eas non poterit curare legi per alium. *Garc. loc. cit. n. 89. Filiuc. tr. 41. c. 1. n. 15.* Porrò quis dispensare possit quoad dictam qualitatem requisitam à fundatore, & qualiter ei derogetur per provisionem Apostolicam, vide ex dicendis *sect. seq. loc. cit.* Vide quoque *Garc. loc. cit. n. 102. & seq. fusè de hoc.* Ac denique qualiter providendum in casu volun-

tatis fundatoris ambiguae, deducendæ ex verbis vel conjecturis, vide apud *Card. Luca de benef. d. 86. ferè per tot.* ubi etiam, quæ distinctio inter vocabula *presbyter* & *sacerdos* in hoc vel illo idiomate, in quo conscripta est fundatio. Plura de hoc vide, ubi de ætate requisita ad singula beneficia. *sect. seq.*

Questio 103. *Quid si ergo in fundatione Capellania dicatur: presentetur sacerdos proximior in sanguine, si invenitur aliàs Clericus, num si tempore presentationis fuerit aliquis sacerdos, is presentari debeat, etsi sit remotior, & alteri proximiori preferendus, etsi hic postea adhuc ante institutionem remotioris illius esset jam factus sacerdos.*

Respondeo affirmativè: attendi enim debet tempus presentationis. *Garc. loc. cit. n. 73.* citans pro hoc *Perez de Lara, & decis. Rotæ.*

Questio 104. *An & quanta sit obligatio legendi missas impositas Capellania in Ecclesia, sacello, vel altari à fundatore designato, & ad quid hoc negligens Capellanus teneatur; & quis in eo dispensare possit?*

1. **R**espondeo ad primum affirmative: non enim satisfaceret aliàs voluntati fundatoris. *Corr. l. 2. c. 11. n. 20. & 27.* cum communi. Respondet idem ad secundum. n. 22. Capellanum contra legitimam causam celebrando alibi peccare mortaliter. Respondet ad tertium: non tamen teneri illum missas lectas alibi legere denuo in loco designato: quia jam in substantia satisfactum oneri missarum injuncto à fundatore, neque ad ullam aliam restitutionem; quia non privavit fundatorem fructu beneficii. *Corrad. ibidem, n. 23. & 24.* citans *Barb. de potestate Episc. alleg. 24. v. 36. & Fraxinell. de oblig. sacerdot. sect. 4. corol. 5. §. 3.*

2. Respondet ad quartum dispensare in hoc non posse Episcopum (etiam consentientibus hæredibus; cum non agatur in hoc puncto de voluntate hæredum, sed fundatoris, *Navar. de orat. c. 5. n. 2. & 12.*) cum verò sic derogaret menti fundatoris, quod non potest. *Corrad. n. 25. & 26.* Nequidem dum Capellanus ratione studiorum abest, & ut sentire videtur *Barb. loc. cit. ex Henric. Corr. ibid.* ubi ait: & in hoc casu de necessitate petendum indultum Pontificium, censeri à peritissimis Curialibus, uti & num. 20. ait, praxin ipsam docere, non nisi de licentia Papæ licere dictas missas celebrare alibi.

Questio 105. *An, & quando numerus missarum ex fundatione impositus Capellania (idem est de Vicariis, aliisque similibus beneficiis) reduci possit per Ordinarium, quando redditus diminuti sunt & insufficientes tali oneri?*

Respondeo: tametsi Episcopi in Synodo diocesana, uti & Abbates, Generalisque ordinum in Capitulis Generalibus ex concessione Trid. *sess. 25. c. 4. de reform.* (cujus concessionis varias limitationes, explicationes, & variorum super ea sententias vide apud *Garc. loc. cit. n. 127. & seq.* Vide etiam *Barb. de potest. Episc. alleg. 29.*) possint, re diligenter perspectâ, prout major Dei honor

honor & utilitas Ecclesiarum & necessitas exegerit, reducere missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum eisdem Ecclesiis: ubi ob multitudinem eisdem satisfieri non potest: vel Eleemosyna pro iis celebrandis adeo tenues, ut non facile inveniatur, qui velit se huic oneri subicere, idemque etiam possint vi ejusdem indulti circa Anniversaria defunctorum officia, ut declaravit S. Congreg. super hoc interrogata ab Archiepiscopo Neapolitano apud Corr. cit. c. 11. hanc declarationem verbotenus recitantem. Quamvis tamen & hæc ipsa concessio illis sublata videatur vi decreti à S. Congregatione editi auctoritate Urban. VIII. ad Annum 1625. quod plura salutaria hac de re continet, & ad fufum recitatur à Corr. loc. cit. n. 10. uti & responsiones ejusdem S. Congreg. ad plura dubia super hoc decreto orta. Nihilominus neque ante, neque per dictum Concilium potuisse, aut posse Episcopos reducere numerum missarum impositarum beneficio seu Capellanis; cum de illis missis non loquatur Trid. ut patet; adeoque talem reductionem factam ab Episcopo esse nullam; recurrendumque esse pro tali reductione obtinenda ad Sedem Apostolicam, docent Corr. loc. cit. n. 5. & seq. usque ad 20. Barb. cit. alleg. 29. n. 9. Rodriq. qq. regular. 10. l. q. 43. a. 13. Garc. cit. c. 1. n. 13. citans apertissimas hæc super re declarationes S. Congreg. quibus tamen non repugnat quosdam Episcopos speciale à Pontifice indultum habere reducendi ista missarum onera in fundatione imposita, ut videre est apud Corr. n. 6. Quin & absolute casu imminutorum adeo reddituum beneficii, ut beneficiatus suo muneri & officio satisfacere commodè non possit, posse per Ordinarium reduci missas impositas beneficio, docet Azor. p. 2. l. 6. c. 24. q. 6. Eodquod tacita sit ea patroni (credo per patronum intelligit fundatorem) pro eo casu voluntas.

Questio 106. Quid juris competat Capellanis Ecclesie alicujus Collegiata interessendi Capitulo?

Respondeo primò: Capellani etiam provisi in titulum (idem est de aliis beneficiatis, quocunque nomine veniant, inferioribus Canonicis) non sunt de Capitulo, neque votum habent; Capitulum enim constituitur à solis Canonicis, de Luca, de Canonicis. d. 20. n. 6. Barb. de Canon. c. 37. Neque vocari debent ad communes tractatus cum Canonicis. Lott. l. 1. q. 15. n. 27. citans Gloss. in c. penult. de cler. non residentibus. idemque verum dicit, etiam respectu emolumentorum, quorum participes sunt, qualia sunt anniversaria & similia. n. 28. Procedereque, etiam si participant de massa communi, & de omnibus aliis. n. 29. nisi fortè talis participatio iis competeret jure proprio (v.g. dum massa constat ex bonis propriis & redditibus ipsorum; secus si ex redditibus bonorum Ecclesie; tum enim competeret iis jure Ecclesie Lott. num. 31.) vocandi namque tunc essent juxta regulam: quod omnes tangit. Lott. n. 30. citans Vitalin. in Clem. ut ii. de erate & qualitate. n. 3. Paris. l. 4. consil. 90. nu. 12. & c. Quod ipsum, ubi fieret ex consuetudine in Ecclesiis istiusmodi patrimonialium receptitiis, etiam Collegiatis, & Cathedralibus, tolerabile esse, ait de Luca loc. cit. n. 12. in iis Capitulis, quæ congregantur pro negotiis æconomicis, ac recta administratione massæ, in qua tales presbyteri sunt aequè interessati, & consequenter etiam in electio-

nibus Officialium in idem tendentibus, puta procuratorum & similibus; nequaquam autem tolerandum tanquam manifestum abusum juris, ut intervenire debeant ac votum habeant in actibus aliis jurisdictionalibus & præminentialibus, v.g. Electionibus Vicarii Capitularis sede vacante, Canonicatum, aliorumque beneficiorum ejusdem Ecclesie.

2. Respondeo secundò: Poterit nihilominus per consuetudinem induci, ut sint simpliciter de Capitulo, ut in eo vocem habeant non tantum Capellani beneficiati, sed & simplices talis Ecclesie presbyteri carentes titulo collativo. Luca loc. cit. n. 7. & 8. ubi etiam ait, requiri, ut talis consuetudo contra jus sit immemorialis, vel centenaria, vel saltem quadragenaria, cum titulo putativo seu colorato, ejusque fama benè probata.

Questio 107. An Capelle exstructæ in Ecclesia, Ecclesia fiat compatrona ratione situs ei concessi?

Respondeo: tamen dari possit participatio juris patronatus & duo patroni, unus ratione situs seu fundi, alter ratione fundationis; seu unus ratione constructionis, alter ratione dotationis; & hinc quoque Abb. ad c. ad audientiam. de Ecclesiis & dsf. num. 11. dicat Ecclesiam concedentem situm ratione soli effici compatronam; idem tamen Abb. ait, de facto servari contrarium, & talem esse communem consuetudinem, testatur Lamb. l. 1. q. 8. a. 6. n. 4. Gonz. ad reg. 8. gl. 10. n. 12. & c. apud Card. de Luca de jurepat. d. 53. n. 6.

PARAGRAPHVS II.

De Vicariis, &c.

Questio 108. Qui veniant nomine Vicariorum in jure?

Respondeo primò: latissime sumendo, nomine Vicarii venire omnes, quotquot vices aliorum, in quorum locum sufficiuntur, gerunt; Azor. l. 2. c. 6. q. 1. Latè sumendo illud in jure civili veniunt, qui in locum alterius magistratus, absentis scilicet, mortui, vel impediti substituuntur ab iis, qui ad hoc à lege potestatem habent. Barb. de jure Eccl. l. 3. c. 6. num. 1. in jure verò Canonico variam esse hujus nominis usurpationem, & pluribus convenire, qui ad tres classes seu species revocari possunt juxta Laym. ad c. 1. de off. Vicarii. in 6. n. 1. Prima est eorum, qui à Canone constituuntur, ita ut propriam & ordinariam jurisdictionem obtineant, subordinatam tamen principali, qualis est Archidiaconus respectu Episcopi juxta c. 1. de off. Archid. Secunda eorum, qui ab homine nimirum Superiore Ordinario constituuntur, ita ut potestatem vel jurisdictionem diversam obtineant à constituyente; quorum aliqui habent delegatam ad universitatem causarum, alii Ordinarium: tales sunt quædam jurisdictionem fori externi Vicarii, seu Decani rurales seu foranei, qui jurisdictionem delegatam & omnino dependentem ab Ordinario habent, à quo pro arbitrio ipsius deponi possunt: quandoque tamen ordinariam quandam habent subordinatam Episcopo; dum nimirum constituuntur per electionem Capituli ruralis ab Episcopo seu